

עבדים עדיין. אלפי מאוריטנים אינם בני חורין

 שלחו להדפסה

לא חופשיים

בשנת 2013 זכתה מאוריטניה לתואר המפוקפק - המדינה שבה שיעור העבדים ביחס לאוכלוסייה הוא הגבוה ביותר. אף שהתופעה הוצאה מחוץ לחוק, היא עדיין רווחת במדינה האפריקנית. בעוד תאריך היעד שהוצב למיגורה נושף בעורפה של הממשלה, ארגוני זכויות אדם טוענים: הפיקוח בשטח לא קורה רועי קייס

מעבדות לחירות. מתי? בפסגת הליגה הערבית שנערכה לאחרונה בשארם א-שייח נאם נשיא **מאוריטניה**, מוחמד ולד עבד אל-עזיז, על אתגרי השעה המטרידים את האומה הערבית. אולם לאחד הנושאים הבוטרים ביותר שעולה שוב ושוב בארצו הוא לא התייחס: סוגיית **העבדות** המודרנית.

 לחצו כאן להגדיל הטקסט

עוד **חדשות בעולם** :

פרשת לוינסקי: "הילרי היכתה את ביל בספר"
הנער הניגרי שכבש את אוניברסיטאות ארה"ב
הפעם אישום: שוטר לבן לדין בגין רצח שחור

העבדות היא תופעה היסטורית במאוריטניה, שבמסגרתה גם מבוגרים וגם ילדיהם נחשבים ל"רכושם" של בעליהם. עבדים עשויים להיקנות או להימכר, להישכר ואף להינתן בחינם כ"מתנות". בנוסף, לעבדים במדינה הצפון-מערב אפריקנית אין כל זכויות קניין. העיסוק בסוגיית העבדות במאוריטניה מתנהל זה שנים רבות במדינה אף שבוטלה רשמית ב-1981 אחרי מחאה חריפה נגד השלטון.

מתעלם מהנושא? נשיא מאוריטניה (צילום: AFP)

בשנת 2007 נקבע בחוק עונש מאסר עד חמש שנים למי שייטפס עוסק בעבדות. מאוריטניה אף אימצה רפורמה חוקתית בנושא ב-2012, אך ארגונים אזרחיים טוענים כי התופעה עדיין חיה ובוטעת, ובשנת 2013 זכתה מאוריטניה בתואר המפוקפק: המדינה שבה שיעור העבדים ביחס לאוכלוסייה - המונה 3.8 מיליון בני אדם - הוא הגדול ביותר. 151 אלף עבדים.

עבדים היינו, ונשארנו

סיפורו של עבד נמלט / רויטרס

במערב הסהרה נמצאת המדינה האיסלאמית והמדברית מאוריטניה. בתוך החולות הנוודים, בדיונות הצהובות ובשממה, פורחת לה העבדות המסורתית. אדונים רודים באכזריות בעבדיהם, המשרתים אותם ללא כל תגמול ומענישים אותם בחומרה. "ידעתי שאם לא אמצא את הדרך לברוח, יהרגו אותי", מספר עבד נמלט את סיפורו [לכתבה המלאה](#)

"פשע נגד האנושות"

"השינויים האחרונים בחוק הדגישו כי העבדות היא פשע נגד האנושות", הכריז לפני כמה ימים שר המשפטים, סייד ולד א-זין, במסגרת ניסיון נוסף להציג כי הבעיה מטופלת. "הכרחי שתהיה חפיפה בין החוקים ושהסנקציות על העוברים על החוק יוגברו". הוא טען כי העונשים הוחמרו מחמש שנות מאסר לעשר ושהקנס הזעום על העוסקים בעבדות הוקפץ מ-163 דולרים ל-15 אלף. במסגרת החוק המחודש מתוכננים לקום גם בתי משפט שיתמחו אך ורק בסוגיית העבדות. נכון לעכשיו ישנו רק בית משפט אחד שדן בסוגיה זו והוא נמצא בבירה נואקשוט.

151 אלף עבדים במאוריטניה

הצגת השינויים חלה כשברקע נושף בעורפה של ממשלת מאוריטניה תאריך היעד שהגדירה יחד עם האו"ם למיגור התופעה. עד שנת 2016 אמורה התופעה כמעט להיעלם במסגרת מפת הדרכים שהוסכמה בין הצדדים, הכוללת 29 המלצות המכסות את ההבטים הכלכליים, החברתיים, המשפטיים והחינוכיים של התופעה.

גם חכמי הדת במדינה נקראו לדגל, אך לא בטוח שהם מעוניינים להניפו. אף שב-1981 הם הוציאו פסק הלכה שבעקבותיו בוטלה העבדות, מבקריהם טוענים כי הם אינם משמיעים קול ברור דיו. באחרונה הם פרסמו פסק הלכה חדש שבו הבהירו כי העבדות אסורה מבחינה הלכתית.

מוביל המחאה הצית ספרי הלכה

פעילי זכויות אדם רבים הנלחמים למיגור התופעה, ובכללם אנשי תנועת "אירה" שכל תכליתה להיאבק בעבדות הפושה במדינה, טוענים כי פסק ההלכה הוא בבחינת מעט מדי ומאוחר מדי. בנוסף, השלטון בנואקשוט אינו שש להכיר בתנועה ובפועלה. העומד בראש התנועה, פעיל זכויות האדם ביראם ולד עבייד, שהתמודד לנשיאות בבחירות האחרונות - זכה ב-9 אחוזים בלבד לעומת הנשיא המכהן שקיבל יותר מ-80 אחוזים - נמצא מחודש נובמבר האחרון במאסר לצד בכירים נוספים בתנועה בשל פעילותם בנושא.

הרשויות טוענות כי מדובר בתנועה אסורה שמנסה להצית מרי אזרחי נגד השלטון, ומאבקה המופנה בעיקר נגד השלטון מחזק את היד הקלה על ההדק גם כך נגד פעיליה. בנובמבר 2014 ארגן עבייד עם עמיתיו לתנועה שיירת מחאה בדרום המדינה, ובמהלכה פרצו עימותים אלימים עם כוחות הביטחון והוא וחבריו נעצרו.

התלונה על המשעבד לרוב לא מתגלגלת לכדי כתב אישום

גם גורמי הדת אינם ששים לתמוך במאבקה של התנועה. אחד המעשים הפרובוקטיביים שהורידו ממניותיו של פעיל זכויות האדם בתוך החברה המאוריטנית השמרנית היה הצתת ספרי הלכה של האסכולה המאליכית, שמהם משתמע שהעבדות מותרת. המעשה, שאירע בתוך מסגד, גרר גל הפגנות נגדו וגם הוביל אותו להתנצל.

"למשעבדים קשרים עם בעלי שררה"

אולם הרפורמות האחרונות של הממשלה אינן מספיקות לטיפול אמיתי בתופעה. "למרות הצעדים המוכרזים של הממשלה, הפיקוח בשטח לא קורה", טענה לאחרונה מכפולה איברהים, פעילת זכויות אדם. "לא שמעתי ואני לא מכירה

מהלכים בשטח שמטרתם להגיע למשעבדים. יש הרבה

משעבדים שהוגשו נגדם תביעות בבית המשפט, אבל

בית המשפט הכריע רק בתיק אחד שהיו מעורבים בו תשעה אנשים ורק אחד מהם נזרק לכלא אף שכל התשעה היו מעורבים".

לדבריה, כל אדם יכול להגיש תלונה, אך אין לכך כל השפעה כאשר למשעבד עצמו ישנם קשרים עם בעלי שררה. לגבי אותם ארגונים שנלחמים בתופעה, היא טוענת: "הם לא מחפשים עבדים, אלא מסייעים בעיקר למי שמגיש תלונות אצלם". היא גם הצרה על כך שהמדינה לא מוצאת פתרונות או מסייעת לעבדים שהצליחו להשתחרר מבעליהם. לדבריה, פרט למקרה אחד ששמעה עליו - אם לשישה ילדים שמקבלת קצבה חודשית על סך 300 דולרים - רבים אחרים נאלצים לחזור למשעבדים שלהם.

חדשות ב-SMS - עדכונים מחדר החדשות של ynet ישירות לסלולרי שלכם.

תגיות: חלון למזרח התיכון | מאוריטניה
[חזרה](#)